

ALİ COŞKUN

Kalkınmada önemli bir faktör: Kooperatifçilik

Avrupa Birliği mevzuatına uyum amacıyla Kooperatifler Kanunu'nda yapılacak değişiklik önerileri www.sanayi.gov.tr internet sitesine kondu. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ilgililerden gelecek, katkı, eleştiri ve önerilere sıcak bakıyor

Ülkelerin, dengeli biçimde ekonomik ve sosyal kalkınmalarını sağlamalarında, gelirin ve refahın tabana yayılmasında, kooperatiflerin önemi büyük

Kooperatifler, yeterli ekonomik imkan ve gücü bulunmayan kişilerin, işbirliği yaparak, belli hedeflere ve amaçlara ulaşması temeline dayanan kuruluşlardır. Bu nedenle ister gelişmiş, ister gelişme yolunda olsun tüm ülkelerde, kooperatifçilikten, sermaye birikiminin sağlanması ve bu yolla üretim ve yatırımın artırılmasında önemli katkılar beklenmektedir.

Kooperatifler yüz yılı aşkın bir süredir faaliyet gösteriyor

Ülkemizde yüz yılı aşkın bir süredir faaliyet gösteren kooperatifler, toplumun gelişmesi, refah seviyesinin artması ve ülkemizin kalkınmasında önemli bir rol oynamaktadırlar. Kooperatiflerimizin bu rollerinin önemi, hangi ekonomik kalkınma modeli benimsenmiş olursa olsun, hiç azalmamıştır. Çünkü kooperatifler, hem devletçi ekonomiye hem de pazar ekonomisine uyum sağlayabilen ve bu sistemlerin çeşitli olumsuzluklarını giderecek tarzda yapılanmış ortaklıklardır.

Öte yandan, günümüz dünyasında pazar ekonomisi ve özel girişimciliğin önem kazanması, devletin küçülmesi ve buna bağlı olarak özelleştirme hareketlerinin artması, bilimsel ve teknolojik ilerlemelerin toplumlararası bilgi alışverişini hızlandırması sonucunda; ekonomik, sosyal ve kültürel etkileşimlerin yeni dengeleri ortaya çıkarması, bu gelişmelere en kısa sürede uyum sağlamayı gerektirmektedir.

Ayrıca, zaman zaman dünyada yaşanan ekonomik sıkıntılar karşısında, ülkelerin buna karşı uyguladıkları yapısal uyum programları da kooperatifçilik açısından yeni bir takım değerlendirmelerin yapılmasını gerektirmiştir.

Nitekim, Uluslararası Kooperatif Alyansı da, 21. yüzyılda kooperatiflerin konumlarını ve etkilerini güçlendirmek amacıyla 1995 yılında, "Kooperatifçilik İlkelerini" değişen durum ve şartlara göre gözden geçirerek yeniden düzenleme yoluna gitmiştir.

Ülkemizde de kooperatifler ve üst kuruluşlarının; toplumun, devletin ve çevrenin beklentilerini gözeterek yeni şartlara uyum sağlama yolunda gerekli değerlendirme ve özeleştirileri yaptıklarını memnunlukla görmekteyiz. Dolayısıyla 21. yüzyıla girerken, sürdürülebilir bir kalkınma ve yaşanabilir sağlıklı bir çevrenin sağlanmasında kooperatiflerimizin katkılarının süreceğine inanıyorum.

Ancak bu katkıların sürdürülebilmesi için, gerek kooperatiflerimize gerekse Bakanlığımıza önemli roller düşmektedir. Bu anlamda kooperatiflerimizin işbirliği ve dayanışma kültürüne uygun şekilde, geleceğe yönelik vizyon ortaya koymaları ve kurumsal yönetim ilkelerine göre örgütlenmeleri gerekmektedir. Bu nedenle ölçek ekonomisinden ve diğer rekabet şartlarından yararlanan kooperatiflerin her alanda yaygınlaşmasını, bakanlık olarak destekliyoruz.

Bu arada kooperatiflerin kendi aralarında yatay ve dikey örgütlenmelerini, hatta gerekirse birleşmeleri yönünde adımlar atarak, yeni ekonomik düzene uygun yapılanmalarını, misyonları bakımından da önemli görüyoruz.

Kooperatifler toplumun önemli bir kesimini kucaklıyor

Bakanlık olarak kooperatiflerin, esnaf ve sanatkârımıza, tarım kesimine ve dar gelirliler gibi toplumun bazı kesimlerine yönelik yaptığı hizmetleri takdirle karşılıyoruz. Bu nedenle tarım satış kooperatifleri ve birlikleri, esnaf ve sanatkârlar kredi ve kefalet kooperatifleri gibi kooperatiflerimizin faaliyetlerine elden geldiğince destek vermeye çalışıyoruz.

Örneğin, tarımsal alandaki gelişmeler de dikkate alınarak, Dünya Bankası'nın da desteği ile Tarım Reformu Uygulama Projesi (kısa adı ile ARIP) uygulamaya konulmuş olan projenin bir ayağını da tarım satış kooperatifleri ve birliklerinin yeniden yapılandırması oluşturmaktadır.

Söz konusu projeyle de bağlantılı olarak çıkarılan 4572 sayılı kanunla; kooperatif ve birliklerin yeniden yapılanması için yasal bir çerçeve oluşturulması, bu kuruluşların gerçek sahibi olan üretici ortakları tarafından yönetilir hale getirilmesi, ekonomik faaliyetlerini etkin ve verimli bir şekilde sürdürebilecekleri bir mali yapıya kavuşturulmaları amaçlanmıştır.

Yaklaşık beş yıldır sürdürülen yeniden yapılandırma sürecinde, bu amaca yönelik başarılı sonuçlar

elde edilmiştir.

Nitekim birliklerimizin bir çoğunda;

- Geçmiş dönemlere nazaran kârlılıklar artmış,
- Giderler kısılmış,
- Birlik ürünlerinin pazarlanmasında daha profesyonel yaklaşımlar ortaya konulmaya başlanmış,
- Uluslararası alanda da bilinen markalar oluşturulmuş,
- Daha da önemlisi uzun yıllar ihmal edilen gerçek işletmecilik ve kooperatifçilik ilkeleri bu kuruluşlarda hakim olmaya başlamıştır.

Yine, dünyadaki ve ülkemizdeki değişen ekonomik şartları takip ederek, üyesi bulunduğu AECM (Avrupa Kredi Garanti Kuruluşları Birliği) ile işbirliği içerisinde; çatısı altında bulunan kooperatiflerin, kredi sistemini ve bilgi sistemini yeniden yapılandırmaya başlayan Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez Birliği'ni (TESKOMB) da takdir etmek gerek.

Geçen yıl, hükümetimizin de verdiği destekle, esnaf ve sanatkarımıza 3 milyar YTL kredi imkanı sağlayarak, bu kesimin, ülkemizin finansman imkanlarından aldığı payda önemli bir artış sağlamışlardır. Ancak, TESKOMB'un sadece esnaf ve sanatkarın kredi ve kefalet ihtiyacını gidermekle kalmayıp, kendisini bizatihi finans kaynağı haline getirmesini bekliyoruz.

Bakanlığımız kooperatiflere her türlü desteği vermenin gayreti içerisinde

Kooperatiflerimizden, işbirliği ve dayanışma anlamında bir takım çalışmalar beklerken; kooperatifçiliğin uluslararası ilkelerinden birini oluşturan özerklik ve bağımsızlık ilkesini de gözeterek, üzerimize düşeni yapmanın gayreti içerisindeyiz.

Kooperatifçilik sistemine yönelik güven artırıcı, kurumsallaşmış ve köklü kooperatif kuruluşları oluşturacak bir zemin hazırlamak bizim görevimiz.

Bu amaçla, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nda bazı değişiklikler yapmayı düşünüyoruz. Bağımsız denetim kuruluşlarına denetim yetkisi verilmesi, uyuşmazlıkların çözümünü kolaylaştıracak hakem heyetlerinin oluşturulması, kooperatiflerin izlenmesini ve değerlendirilmesini kolaylaştıracak bir kooperatif veri tabanı oluşturulması bunlardan bazıları.

Ayrıca bir yandan da kooperatiflerin AB mevzuatına uyumu için yapılan hazırlık çalışmaları da sürdürülmektedir.

Kooperatifçilik sistemine yönelik güven artırıcı, kurumsallaşmış ve köklü kooperatif kuruluşları oluşturacak bir zemin hazırlamak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın görevleri arasında

Çeşitli kooperatif kesimlerinin görüşleri doğrultusunda hazırlanan Kooperatifler Kanunu Değişikliği Taslak Metni, bakanlığımızın www.sanayi.gov.tr adlı internet sitesinde bütün vatandaşlarımızın görüşüne sunulmuştur.

Uzmanlarımız bir yandan kooperatiflerden, çeşitli kuruluşlardan ve vatandaşlarımızdan gelen görüşleri değerlendirirken, bir yandan da taslağı gözden geçirmeye devam etmektedir. Bu kapsamda vatandaşlarımızın her türlü katkı, eleştiri ve önerilerini de bekliyoruz.

Sonuç itibariyle; kooperatifçiliğin önemi yalnız ülkemizde değil tüm dünyada giderek artmaktadır. Dolayısıyla, kooperatiflerden beklenen faydanın temini ve günümüz ekonomik şartlarında ortaya çıkan gelişmelere uyum sağlamaları için desteklenmeleri gerekmektedir. Bu itibarla gerek hükümet gerekse bakanlık olarak kooperatifçiliğin geliştirilmesi ve sorunlarının çözüme kavuşturulması noktasında, her türlü çaba ve gayretin içerisinde olacağımız herkes tarafından bilinmelidir.